

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy óra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
Negyedévre . . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

A kormány letöri a drágaságot

Hivatalos helyről nyert információink szerint a miniszterelnök most, hogy a soproni népszavazáson kívül az összes külpolitikai komplikációkat elintézte, teljes erejével kezdi meg a belső konszolidációra irányuló lépéseit. — A miniszterelnök programjának sarkalatos pontja a földbirtokreform végrehajtása, amely eddig kizárólag pénzügyi nehézségek miatt szenvedett halasztást. A kormány energikusan

hozza fog látni a legutóbb veszedelmesen elharapódzott drágaság letörésére és az ezzel kapcsolatos valutajavításhoz.

Budapest, nov. 12. Szombati nap lévén, a pártkörökben alig voltak néhányan. A pártkörökben úgy tudják, hogy a miniszterium még nem készítette el a királypropaganda eltiltására vonatkozó törvényjavaslatot, csupán az igazságügyi kormányzat kapott erre megbízást.

A külügyi bizottság összeül

Budapest, nov. 12. Gadl Gaszton, a nemgyűlés külügyi bizottságát a házszabályok értelmében a nemzetgyűlés két tagjának, Szmeccsanyi Györgynek és Pallavicini György örménynek írásban beadott kívánságára a bizottság elnökének akadályozottsága folytán november 16-ára összehívta.

Budapest, nov. 12. A külügyi bizottság szerdai ülésén Szmeccsanyi György interpellációt fog előterjeszteni a királykérdéssel kapcsolatban, Kutkafalvy Miklós pedig cseh-lengyel egyezményről fog felvilágosításokat kérni a kormánytól.

Megkezdődött a jugoszláv leszerelés

Bécs, nov. 12. A jugoszláv követségtől közlik, hogy a mai nappal megkezdődött a mozgósítási parancsral legutóbb behívott legénység leszerelése.

Ugy tudják, hogy a magyar határon tényleges szolgálatban álló csapatokból erős készütségeket hagynak.

Rekonstruálják az Avarescu-kormányt

Kolozsvár, nov. 12. Hirt adtunk arról, hogy az Avarescu kormány Ferdinándnak benyújtotta lemondását. A román király kihallgatáson fogadta a különböző pártok ve-

zetőit és a velük való tárgyalás után a lemondást nem fogadta el, hanem utasította Avarescut arra, hogy kabinetjét rekonstruálja.

A Habsburg-kérdésben tett nyilatkozat nemzetközi jellegű

London, nov. 12. (Szikratávirat.) A londoni sajtónak a magyar kérdésben vallott felfogását a következőkben lehet összefoglalni. Magyarország kötelezettséget vállalt, hogy a nagyhatalmak hozzájárulása és helyeslése nélkül a királyválasztás kérdésében intézkedést nem tesz. Ugy látszik, hogy ez a kötelező ígéret most már kielégíti a kisantantot is, amelynek államai bizonyos tekintetben kifogá-

solták a magyar parlament részéről elfogadott trónfosztó törvényjavaslatot.

A kisantant attól tartott, hogy valamelyik későbbi magyar kormány visszavonhatja ezt a törvényt. Ez a kötelezettség azonban, amelyet most már Magyarország a nagyhatalmakkal szemben vállalt, nemzetközi jellegű és teljes mértékben alkalmas arra, hogy a kisantantnak ezen aggodalmát eloszlassa.

Jugoszláviának ki kell üríteni Albániát

Berlin, nov. 12. Rómából jelentik: A nagykövetek tanácsa elhatározta, hogy felszólítja Jugoszláviát, hogy csapatait az albániai területről azonnal vonja vissza.

Olaszország Albániába mandátumot kap

Berlin, nov. 12. Itt elterjedt hírek szerint a legfelsőbb tanács Olaszországot Albánia tekintetében különleges jogokkal ruházta fel, amelyek a népszövetség részéről engedélyezett felügyeleti és védőmandátumokkal egyértékűek.

Belgrád, nov. 12. A tiranai kormány-csapatok tökéletes fejtelenségben vonulnak vissza, úgy hogy a mirditák minden harc nélkül óriási tömegekben fogják el a visszavonulót, akiknek minden hadianyaga ugyancsak kezükben van.

Nyugatmagyarországon nincs osztrák csendőr

Sopron, nov. 12. Ferrario tábornok, soproni szövetségközi tábornoki bizottsági elnök, mint ismeretes felszólította az osztrák kormányt, Nyugatmagyarországnak a népszavazási terület kivételével való megszállásra.

A soproni főispán hivatalos értesítést kapott, hogy mindeddig egyetlen osztrák csendőr sem vonult be Nyugatmagyarországra. Még bizonytalan, hogy az osztrák csendőrök mikor kezdik meg előnyomulásukat.

IV. Károly emlékiratai

Zürich, nov. 12. Svájci tartózkodásának legutóbbi hónapjaiban Károly exkirály foglalkozott emlékiratainak elkészítésével. Nagy terjedelmű munka ez, amelyet egyik bizalmasánál helyezett el. Az emlékiratok egyrészt, amelyek

a háború utolsó heteire és az összeomlásra vonatkoznak, Károly király a *Matin* külpolitikai szerkesztője, Jules Sauerwein rendelkezésére bocsátotta és a *Matin* már legközelebb megkezdte az emlékirat kiadását.

A portorosei konferencia

Portorose, nov. 12. A bolognai „II Retto Del Galrino” Scitovszky Tibor államtitkárral, a magyar delegáció vezetőjével folytatott beszélgetést közli:

A kiküldöttekben és szakértőkben nagy a felelőség érzete nemcsak az általuk képviselt országgal, hanem Európával szemben is, mert azt akarják, hogy gyakorlati eredményeket érjenek el. A konferencia végleges kimenetelét kedvezően ítélem meg. Legfontosabb dolog az, hogy kormányaink fenntartás nélkül hozzájáruljanak a megállapodásokhoz, amelyeket mi a lehető legrövidebb idő alatt tető alá fogunk juttatni.

— Kétségszövegbevonhatatlan igazság, hogy a politikai atmoszféra egész sullyal nehezedik rá a gazdasági kérdésekben való elhatározások lehetőségére, valamint a kereskedelmi határozatokra is. Magyarország gazdasági jövője elsősorban a jóvátétel megoldásától függ. Ha ezt Magyarországra nézve kedvezően oldják meg, akkor Magyarország hamar elérkezik a stabilizált gazdasági állapotokhoz.

A vámpénzek felemelése

Budapest, nov. 12. A minisztertanács tegnap foglalkozott a pénzügyminiszterium újabb tervezetével, amely a vámpénzeknek 200-szorosára való felemelését sürgette. Ez az emelés a külföldről importált luxus cikkekre és olyan ipari gyártmányokra vonatkozik, amelyekből a belföldi ipari termelés is kellő mennyiséget gyárt. A közszükségleti cikkek vámfelépése is magasabb lesz annál, mint amennyit a pénzügyminiszterium első tervezetében kontemplált. A kormány a felemelést pénzünk elértéktelenedésével indokolja. A pénzügyminiszteriumnak erre vonatkozó rendelete a legközelebbi napokban megjelenik.

Az angorai egyezmény

London, nov. 12. (Szikratávirat.) A francia sajtó a közvélemény ellenére a Londonból érkezett hírekre rámutat, hogy a francia-kemalista egyezményt most már francia politikai körökben is jóval kritikusabb szemmel nézik. Párisban kezdik belátni, hogy az egyezményrel szemben felhozott angol ellenvetések egyáltalán nem alaptalanok. A mostani szerződés jóval tulmely a márciusi tervezet határain és a francia kormány tudnia kellett volna, hogy már ezen tervezet is magában véve a brit kormány ellenzésével találkozhat.

A munkásbiztosítási felsőbiróság

Budapest, nov. 12. Értesülésünk szerint a munkásbiztosítási felsőbiróság szervezési munkálatai már annyira előhaladtak, hogy az ország egész területére kiterjedő hatáskörre végső fokozatú királyi munkásbiztosítási felsőbiróság, amely a kir. ítélőtáblának hatósági jellelével van felruházva, Budapesten f. hó 14-én délelőtt meg fogja tartani alakuló teljes ülését.

Németország és Amerika békeállapotban

Berlin, nov. 12. (Wolff.) Az augusztus 25-én Németország és az Amerikai Egyesült Államok meghatalmazottai részéről aláírt szerződésnek ratifikációs okmányait ma este cserélték ki a külügyi hivatalban. Ezzel életbe lépett a szerződés és helyreállt a békeállapot.

Bethlen szerint a népszövetség gyenge

Paris, nov. 12. A „Newyerk Herald” párisi kiadásának külön tudósítója beszélgetést folytatott Bethlen István gróf miniszterelnökkel, aki többek között a következőket mondta: — A népszövetség túl gyenge ahhoz, hogy megküzdjön a mostani Európa nehézségeivel. A legnagyobb baj abból származik, hogy a kisebbekkel rosszul bántanak. Ön pl. beutazná Romániát, Csehországot és Jugoszláviát, mindenütt azt látná, hogy a kisebbségekhez tartozóknak olyan üldözésekben van részükhöz, amelyek a 30 éves háború idejére emlékeztetnek.

A miniszterelnök ezután Magyarország gazdasági bajairól nyilatkozott, amelyeknek okát elsősorban a jövátételben látja.

Ha nem kötötték volna ki jövátételi fizetéseket — mondotta — akkor ma nemesak Középeurópa volna sokkal egészségesebb viszonyok között, hanem maga Franciaország is nagyobb virágzásnak örvendene.

A washingtoni leszerelési konferencia megnyitása

Washington, nov. 12. Ma délelőtt nyílt meg Washingtonban a leszerelési konferencia. Először rövid ima volt, amely után Harding elnök mondott megnyitó beszédet.

Harding ezután visszavonult és átadta az elnöki széklet Hughes külügyi államtitkárnak, aki felszólította a delegációkat, hogy válasszanak elnököt. Ezután fogják megválasztani a főtitkárt, majd sorban az egyes bizottságokat, amelyek megállapítják a tárgyalások rendjét.

A bizottságoknak időt kell engedni, hogy elkészüljenek javaslataikkal és ezért a konferencia már az első ülésen elnapolja magát keddig.

Mind a kilenc állam delegációja részt vesz a távol Kelet kérdésének vitájánál, de csak az öt nagyhatalom vesz érdemileg részt a leszerelési konferencián. Ugy számítanak, hogy a konferencia legalább is egy hónapig fog tartani.

Washington, nov. 12. Harding elnök a

leszerelési értekezlet alapelveiről a következőket mondotta:

— Nem szabad megerősíteni a radikális pacifistáknak reményeit a teljes leszerelés tekintetében. Ha a washingtoni értekezletnek nem is lesz meg az eredménye, de legalább meg fogja mutatni az általános politikai akadályokat és az azért felelős személyeket.

Washington, nov. 12. A washingtoni konferenciának a keletázsiai kérdésre vonatkozó tanácskozásainak kilenc hatalom, a leszerelésre vonatkozó tanácskozásokon pedig csak az öt nagyhatalom fog részt venni.

Paris, nov. 12. Mellon pénzügyminiszteri államtitkár azt mondotta a hírlapíróknak, hogy a szövetségesek háborús tartozásai is szóba fognak kerülni a washingtoni konferencián. Azok a hitelezők, akiknek nagyon sietős, hogy visszakapják a kölcsönt, kiteszik magukat annak a veszedelemnek, hogy adósaikkal együtt önmagukat is tönkretessék.

Fascisták és kommunisták összeütközése

Róma, nov. 12. (Stefani). A római vasutas sztrájk tovább tart. A sztrájk ellenére Rómába több vonat érkezett és néhány vonat el is hagyta a várost. Csaknem valamennyi üzlet nyitva van.

A város külseje normális. A kommunisták és a fascisták között több ízben összeütközésre került a sor, amelynek folyamán

négy ember meghalt, 13 többé-kevésbé súlyosan, néhány pedig könnyebben megsebesült. A sebesültek között 9 rendőr van.

A miniszterelnöknél ismételt tanácskozásokat tartottak, amelyek folyamán megvizsgálták a sztrájk befejezésének siettetését célzó intézkedéseket. A tegnapi esti és a ma reggeli lapok nem jelentek meg.

A Tisza István egyetemi internátus ünnepélyes felavatása

Az országos tanítói árvaház épületszertartójának a Sesta-kert felé eső egyemeletes pavillonjában nyert elhelyezést a Tisza István egyetemi internátus. Az épület falán hatalmas tábla, rajta a következő felirás: Gróf Tisza István egyetemi internátus és menza akadémika. A felirat messzire hirdeti, hogy itt egy új, a kultúrának szentelt épület nyílt meg, amely a halhatatlan vasfűrészt, gróf Tisza István nevét viseli. Nemzetiszínű zászlót lenget a csipős novemberi szél, most van az új internátus ünnepélyes felavatása. Az új internátus kicsiny társalgótermét zsufolásig megtöltötte a díszes és válogatott közönség. Ott voltak Bilek András miniszteri osztálytanácsos, aki a kultuszminisztert képviselte. Kratochwill Károly vezérőrnagy, körletparancsnok, Miskolczy Lajos főispán, Csóka Sámuel polgármesterhelyettes, Vargha Elemér tb. főjegyző, Csűrös Ferenc kulturatanácsnok. Az emelvény mellett ültek Sass Béla, a Tisza-egyetem rektora, Erdős József, Tóth Lajos, Verzár Frigyes dékánok, Illyefalvy Vitéz Géza prodekan. Ott volt az egyetem szinte valamennyi tanára. Hölgyek is nagy számban voltak jelen élükön Sass Béláné, Tankó Béláné, azonkívül azon sok egyetemi hallgató, végül az internátus lakói. A terem gazdagon feldíszítve virágokkal, a terem közepén Tisza István fehér márványszobra, a falon az egységes Magyarország hatalmas térképe. A Himnusz elneklése után Láng Nándor egyetemi tanár emelkedett szólásra, nagyhatású megnyitó beszédet mondott.

Dr Láng Nándor beszéde.

— Öröndetes esemény a szomorú időben a mi kis internátusunk felavatása, mert mutatja sok más jó jel mellett, hogy igen is segíteni akarunk magunkon és ha magunk segítünk, megsegít az Isten is. Ez a kis inter-

nátus a vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatása mellett elsősorban a magyar áldozatkész közönség és társadalom adományaiból létesült.

Ezután az internátus megalapításának előzményeiről beszélt.

— Mikor az egyetemet Tisza István nevével nevezték el, akkor Tisza István nevének olyan hatása volt a magyar társadalomra, hogy összeállt Budapesten néhány ember és társadalmi akciót indított, amely az egész országban visszhangra talált. Megalakult egy országos bizottság, amely feladatául tűzte ki, hogy a debreceni Tisza-egyetem menzája számára gyűjtést rendez. Az én indítványomra a menza helyett internátust létesítettek, amelynek már is 100—110 tagja van.

A régi rómaiakhoz hasonlóan, kik a Penatesokat, házi isteneiket új lakó helyeikre is magukkal vitték, elhoztuk ide mi is Tisza István képét, hogy állandóan példányképe legyen az ifjúságnak, mint kell a hazát szeretni, mint kell dolgozni és meghalni tudni.

— Elhoztuk ide az egységes Magyarország térképét, hogy az ifjúság mindig arra törekedjék, miszerint ha, mi árnyak nem tudnánk megcsinálni, ők, a jövő nemzedék szereze vissza nekünk az egységes, oszthatatlan Magyarországot.

Végül köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik az internátus létrehozását elősegítették.

Bilek osztálytanácsos megnyitja az internátust

Ezután Bilek András miniszteri osztálytanácsos, a kultusz-kormány képviselője mondott hosszabb, tartalmas beszédet.

— A véres világháború, a rémes forradalom és a kegyetlen trianoni békeszerződés következtében igen sok magyar ifju, nem lel-

hette honját e hazában. Sok pálya derékban tört ketté, sok a fél művelt. Ne engedjük el, mentjük meg a magyar kultúrát, mentjük meg a magyar tudományt, a magyar ifjúság munkáival, izzó tehetségét. Gondoskodjunk meleg otthonról, ellátásukról, hogy tisztán tanulmányaiknak élhessenek.

— Az internátust átadom rendeltetésének. Átadom magyar hittel, hogy ez az internátus is egyik Botond bárója lesz a nemzet kertjében. Átadom reménységgel, hogy az új internátus méltó lesz az izzó magyarságnak, nagy tudású, vasakaratu Tisza István nevéhez és emlékéhez, Isten áldása legyen az internátuson.

Sass Béla rektor átveszi az internátust.

Sass Béla egyetemi rektor először is köszönetét fejezi ki Pekár Gyula államtitkárnak, majd az egyetem tanárai nevében átveszi az internátust s addig is, míg a szervezeti szabályzat elkészül, átadja azt az internátusi menza felügyelő bizottságának, illetőleg a bizottság elnökének, dr. Láng Nándornak.

Az internátusi lakók köszönete.

Halmay Endre bölesészettanhallgató, a Tisza internátus lakói nevében mondott nagyobb beszédet, amelyben köszönetét fejezte ki az internátus létrehozóinak és megfogadta, hogy annak lakói közt Tisza István szelleme mindig élő valóság lesz.

Az ünnepély után a közönség megtekintette az internátust. Tágas, egészséges szobák, a legnagyobb rend, tisztaság mindenfelé. Az egyszerű csinal berendezett hálótermek mellett, amelyekben 3, 4, 5 ágy van, van a dolgozószoba, fürdőszoba. Van izlésesen berendezett ebédlő, társalgó terem.

A nagyszámú közönség azzal a megnyugtató érzéssel távozott, hogy az új internátus lakói minden kényelmet megtalálnak, s nyugodtan, gond nélkül élhetnek tanulmányaiknak — Nagymagyarország érdekében.

Angol munkanélküliség

Bécs, nov. 12. Münchenből jelenti a „Nene Freie Presse”: Londoni hírek szerint a különböző városrészek polgármesterei tegnap erőszakkal igyekeztek Lloyd Georgehoz bejutni. A miniszterelnök titkára kijelentette nekik, hogy Lloyd George az alsóházban tartózkodik és azt kívánja, hogy a polgármesterek, akik a munkanélküliség kérdésében akartak vele beszélni, lépjenek a munkaügyi miniszterrel érintkezésbe. A polgármesterek azonban behatoltak a dolgozószobákba és elégedetlenségüknek adtak kifejezést. Ezután küldöttséget indítottak az alsóházba, amelyet Lloyd George fogadott is.

Moratorium Bulgáriának

Szofia, nov. 12. Az itteni szövetségeskümi bizottság azzal a kérelemmel fordult a jövátételi bizottsághoz, hogy Bulgáriának három vagy legfeljebb öt évre szóló moratoriumot engedélyezzen.

A kiviteli panama

Budapest, nov. 12. A kiviteli panamak ügyében dr. Pless György vizsgálóbíró szombaton estére beidézte nagyváradi Szabó Istvánt és az ügyekre nézve részletesen kihallgatta. A letartóztatásban levő terheltek védői hétfőn terjedelmes előterjesztést tesznek, mert szerintük a kiviteli panamak ügyében bünygyi eljárásról azért nem lehet szó, mert hiányzik a megvesztegetés deliktumának összes tényálladási eleme. Az előterjesztés felett a vizsgálóbíró a jövő hét folyamán dönt.

Megkezdődött a nagy SZÖRME VÁSÁR!

U. m. borkabát, szörme- és gazdasz-kabát hosszú fekete és sötét téli kabát, legdivatosabb férfi, fiú és gyermekruhákát usválasztásban legolcsóbb szabott árak mellett vásárolhat

GERŐ ERNŐNÉL DEBRECEN Piac-u. 69 (Megyeházszal szemben)

A karlpuccsisták a mentelmi bizottság előtt

Budapest, nov. 12. A királpuccsal kapcsolatban letartóztatott politikusok bűnyűgyében dr. Szilassy Pál ügyész a bíróság elnöke és dr. Moróczy Dénes kir. ügyész folytatódó kihallgatásokat fogantatosítanak, bár az ügyészség munkája bizonyos fokig késedelmet szenvedett, mert az ügy iratainak zöme a nemzetgyűlés mentelmi bizottsága előtt fekszik.

Személyesen védekeznek a letartóztatottak

Budapest, nov. 12. Rakovszky István Kutkafalvy Miklóshoz, a mentelmi bizottság elnökéhez ügyvivő útján azt a kérést intézte, hogy a mentelmi bizottságban tárgyalás alá kerülő ügyében személyesen kíván megjelenni és szóbelileg kívánja előadni védekezését. Az ügyre vonatkozólag Kutkafalvy Miklós a következőket mondta:

— A házszabályok akként rendelkeznek, hogy azon mentelmi bizottsági ülésről, amelyen valamely képviselő ügye tárgyalás alá kerül, az érdekelt képviselő a bizottság elnöksége útján értesítendő. Az érdekelt képviselőnek jogában áll a bizottság tárgyalásán megjelenni

Rakovszky István védője ma beadványt intézett Kutkafalvy Miklóshoz, a mentelmi bizottság elnökéhez, amelyben előadja, hogy a mentelmi bizottság tárgyalásán Rakovszky István személyesen is meg akar jelenni. Valószínű, hogy hasonlóképpen személyesen megjelennek a mentelmi bizottság ülésén a többi letartóztatott politikusok is.

és előterjesztéseit személyesen előadni. — A mentelmi bizottság hétfőn tartandó üléséről a letartóztatásban levő képviselőket nem értesítettem, mert a bizottság ezen az ülésen csak formai teendőket fog végezni, amelyben megválasztja az előadót és kitűzi a tárgyalás idejét. — Az érdemleges bizottsági ülésről természetesen a házszabályok értelmében értesíteni fogom a letartóztatásban levő képviselőket és az eddigi gyakorlat szerint módot fogok keresni arra is, hogy személyesen is megjelenhessenek ügyük tárgyalásánál, hogy védelmüket szóbelileg is előterjesztéshessék.

Csobán Juliska szülőket kapott

Látogatás az állam gyermekeinél

Most, amikor a tél réme borzalmas kézzel kopogtat ajtónkon, amikor a családapa reszketve néz családjára s a járványtól félve óvja gyermekeit, nem éreztelen, ha egy pillantást vetünk arra, hogy az állam, a legridegebb apa hogyan gondoskodott szegény apátlan-anyátlan, senki gyermekeiről.

A Böszörményi-úton szép kerttel körülvéve áll a m. kir. állami Gyermekmenhely. A frissen esett hó szépen elseperte a menhelyet körülvéve kert utain. Az épülettől balra, munkások szorgoskodnak egy raktárhelyiség emelésén, odébb pedig végnélküli tűzfarakások fala mellett jut az ember a ragyogó hóféhér főépületbe.

Pár perc múlva már dr. Brokes Győző igazgató-főorvos előtt álltam, akit megkértem, hogy mondjon valamit a Hajdúföld számára a Gyermekmenhely jelenlegi helyzetéről, lakóiról, azok gondozásáról és hogy miként mennek neki a télnél.

A menhely kitünően el van látva

Az igazgató-főorvos kérésnek készséggel tett eleget s előzékeny kedvességgel nyomban beszélni kezdett.

— A gyermekmenhely összes létszáma most 190 gyermekből áll, míg a telepeinken kihelyezett száma 3999. Ezeknek a gyermekeknek igazán mindenük van. A lehető legszébben fel vagyunk szerelve és igazán örömmel jelenthetem ki, hogy évek hosszú sora óta állók a menhely élén, de ez az év az, amelyben az állam becsülettel ellátott bennünket!

Mindegyik menhelyi gyermeknek van cipője, ruhája, fehérneműje. Mindegyik gyermekünk be van iratva az iskolába és a jó testi táplálékon kívül megfelelő szellemi táplálékukról is gondoskodtunk. Ugyanis Bernolák Nándor népjóléti miniszter elrendelte, hogy a menhely összes gyermekei kellőképpen iskoláztassanak.

— Sajnos, most a városi iskolák be vannak zárva, így a gyermekek nagy része itthon ül, de megfelelő foglalkoztatásukról gondoskodás történt.

— A bentlevő gyermekek élelmezése kifogástalanul jó. A tejszükségletünket a palagi gazdaság és a macsi uradalom látja el.

— Fűtőanyaggal bőségesen elvagyunk látva. Még idejében gondoskodtam megfelelő

tűzelőanyagról és még tűrhető áron szerezttem be a tüzelőt.

— Hála Istennek, a járvány megkímélte intézetünket, annak ellenére, hogy a legfertőzöttebb városrészekből, falukról nap-nap után vesszük fel az elhagyott gyermekeket.

— Mit szól igazgató ur a felállítandó gyermek-dispensaire-hez?

— Debrecennek igen nagy szüksége van erre a tervbevitelt gyermek-dispensaire-re, mert hiszen igen sok szegény emberen segítve lesz e jétekonny intézettel.

— A multkoriban nagyobb hiányosságok voltak a menhelyen. Segített már ezen az állam?

— Igen, voltak hiányok. Ezek az örök azonban már betöltöttek. Ami pedig a telepeinken levő gyermekeinket illeti, azok is a legjobb kezekben vannak.

— Az állam most felemelte a tartásdíjakat. Az ápolási díjakat 2 éves korig havi 450 koronára, 2 évesektől 6 évesekig havi 100 koronára, 12 évesig pedig havi 40 koronára emelték. Ilyen díjak mellett aztán a menhely nem tulzsufolt. Es nekünk ez a legfontosabb.

A mi nevünkön...

Kopogtatnak a főorvos ajtaján s belép egy pirosposztás kis lányka, Csobán Juliska és nevelő anyja, egy debreceni suszterné, aki büszkén jelentette ki, hogy:

— A kis Juliskát annyira megszerettük, hogy örökbe akarjuk fogadni. Még pedig úgy akarja az apjuk, hogy a csepp kis jószág a mi nevünkön legyen.

Dr. Brokes jólesően vette tudomásul az asszony kijelentését és nyomban intézkedett, hogy az örökbe fogadási ügymenet meginduljon. A kis Juliskák még alig léptek ki a főorvos szobájából, amikor mosolygós arcú jegyezte meg az igazgató-főorvos:

— Hát a kis Juliska szülőkre akadt. De hány van ilyen! Sok, sok!...

Lacika nem tud felállani

A kedves epizód után a tisztára felmosott ragyogó folyosókon felmentünk a gyermek szobáig.

— Emitt a menhely büszkesége: a csecsemő osztály — jegyezte meg vezetőm.

Hőfőhár szobákban pöttöm magyarok gögicsélnek, cucliznak pompás hálós ágyaikban. Minden ágyon ott lóg a kis lakó fejtablaja, a

melyen pontosan jelezve van a gyermek nacionalája, tápláléka és súlya.

A csecsemő osztályról átmentünk a nagyobbacska gyermekekhez.

— Kezét csokolom — hangzik fel a gyermek zsvaj és amikor a terembe belépünk, mindegyik kis törpe magyar feláll, csak egy 2 éves kis fiucska nem bírt felemelkedni últéből.

— Lacika nem tud felállani? — kérdeste tőle a gyermekkertész.

A kis csepség csak rázza a fejét, de arcán ott ül a fájdalom.

— Ezek — jegyzi meg a főorvos — a nyáron súlyos kanyaróm mentek keresztül, de ma mind olyan mint a makk, kivéve Lacikát. Ő még gyenge legény.

Majd a hálóterembe jutottunk be. Tiszta-ság, rend mindenütt...

A lépcsőn lefelé haladva, még mindig utánunk hangzik a boldog zsvaj, a senki gyermekeinek gondatlan csevegése, akikről a legnagyobb apa, az állam gondoskodik. S az ember szíve hálával telik meg a végtelen türelmü és jószágú gondozók iránt, akik az elhagyott gyermekekből derék, munkás polgárokat nevelnek... (m. j.)

Debrecen

az új lakásrendelet ellen

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután 3 órakor dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnöke alatt ülést tartott, amelyen több a közgyűlés elé kerülő ügyet készítették elő.

Napirend előtt Márk Endre tette szavát, hogy a közvilágítás igen rossz. Napról-napra rövidzárlatok vannak s e miatt a város lakossága bizonytalan helyzetbe jutott.

Ugy gondolom — mondotta — valamelyik sajtóorgánum azt írta, hogy az idők változásával a világiatási vállalat vezetésében is változásnak kell lenni, de ha ez a keresztyén vezetés, hogy sötétbe szorítanak bennünket, akkor nem kérünk belőle.

Kérte a bizottságot hívja fel a tanácsot, hogy akár keresztyén, akár nem keresztyén vezetés van a villamos telepen, ilyen többé elő ne forduljon.

Dr. Vargha Elemér tb. főjegyző kijelentette, hogy a tegnapielőtti nagy vihar több vezetékoszlopot kidöntött és így állott elő sok helyen a rövid zárlat.

A bizottság a felszólamlást tudomásul vette és Márk Endre indítványát elfogadta.

Ezután rátértek a napirendre.

Dr. Tóth Emil tanácsnok bemutatta a hivatásos tűzoltóság szabályrendeletét, melyet a bizottság módosításaival teljes egészében elfogadott és pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé.

Ugyancsak ő terjesztette be a mérnöki hivatal helyiségeinek fűtésére vonatkozó javaslatot, hogy a bizottság a fűtési költségekre kontemplált 140 ezer korona megsavazását terjessze a közgyűlés elé.

Márk Endre itt ismét kirohant.

A javaslat ellen foglalván állást, felemlítette, hogy egyes dolgokat láthatóan letagadott a főmérnök.

Aczél Géza: — Ugy van!

Márk Endre: — Tessék, ez aztán a vakmerőség!

Végre is hosszas vita után a bizottság úgy határozott, hogy az előadó javaslatát terjeszti a bizottság elé.

A bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy mondja ki, miszerint a református diakonissza kórház 154.975 korona költséggel kapcsolattassék be a vízvezeték hálózatba.

A városi tanács javaslatának utólagos jóváhagyásának javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy a nagyerdei viztoron mellett

CSURKA

„KEGYELET” Temetkezési Vállalat
Debrecen, Kossuth-u. 8.

Elsőrendű felszerelés.

Dus, nagy válaszok.

Bármilyen temetéseket vidéken is legolcsóbb napi áron a legfigyelmesebb kiszolgálás és személyes felügyelet mellett végez.

Telefon 381.

elterülő ut 90 ezer korona költséggel javíttassék ki.

Dr. Zempléni Kornél tb. tanácsnok terjesztette elő ezután Szentés város megkeresését, melyben kéri, hogy Szentés feliratát a város támogassa. Nevezetesen Szentés város nincs kibékülve az új Bernolák-féle lakásrendelettel, miért is feliratukban a rendes hatályon kívül helyezését kéri a nemzetgyűléstől. Elmondja az átirat, hogy Szentésen tulnyomóan gazdák laknak s így a rendelet a szentesi kisgazdákra hátrányos. Az előadó javaslatba helyezte, hogy a bizottság Szentés átirata felett térjen napirendre.

Az ügyhöz elsőnek **Vásáry István** dr. tanácsnok szólott, aki helyeselte Szentés város állásfoglalását.

Ez az új lakásrendelet — mondotta — félre rugja a magánjogot, mondhatni, olyan kommunista izü rendelkezés. Most már nem lehet eltérni, hogy ilyen ridegen belemarkeljanak a magántulajdonba. Ha az állam szabadforgalom tárgyává teszi a lakáskérdést, akkor megszűnik a lakásinség. Javasolja ennél fogva, hogy a közgyűlés Szentés város feliratát támogassa.

Márk Endre teljesen egyetért **Vásáry**val s azt javasolta, hogy Debrecen egy külön feliratban követelje a rendelet hatályon kívül helyezését.

Hosszas és nagy vita után a bizottság úgy határozott, hogy feliratot javasol a közgyűlésnek, melyben jelentse be tiltakozását az új lakásrendelet ellen s kérje annak hatályon kívül helyezését.

A bizottság javasolta ezután, hogy a közgyűlés irjon fel a szesz- és fogyasztási pótlék felemelése tárgyában.

Több városi ügy letárgyalása után az ülés 6 órakor véget ért.

Az új táblabírák eskütétele

A debreceni kir. ítélőtábla tegnap teljes tanácsulást tartott, amelynek egyedüli tárgya az újonnan kinevezett tanácselnökök és ítélőtáblai bírók ünnepélyes eskütétele volt.

A teljes tanácsulást délelőtt 10 órakor nyitotta meg **Olchváry Zoltán** dr. ítélőtáblai elnök, akinek üdvözlő szavai után **Oláh Lajos** dr. elnöki titkár felolvasta a kinevezésre vonatkozó iratokat.

Miután a táblaelnök bejelentette, hogy az újonnan kinevezett táblabírók közül **Nagy Kálmán** ez alkalommal még nem teheti le az esküt, mert hivatali állásától a szolgálat érdekében ezidőszerint nem volt felmenthető, megkezdődött az eskütétel aktusa.

Az új tanácselnökök: **Czébel Gusztáv**, **Matolay Gábor**, **Oláh Miklós**, **Szoboszlai Sándor** s a táblabírák: **Baróthy Zoltán**, **Bahunek Elemér**, **David István**, **Szuhányi Andor**, **Lábass Géza** és **Kerekes István** félkörben állottak fel s mondták utána az eskümintát, amely szerint megfogadták, hogy félelem és gyűlölet nélkül, csakis lelkiismeretük szerint fognak ítélni.

Az eskütétel után a tanácsban helyet foglalt bírákhoz **Olchváry Zoltán** elnök intézett lelkes beszédet.

— Az igazságszolgáltatás jóságában, — mondotta — a bírói ítélet iránti bizalomban, amely változatlanul fennáll, van nemzetünk jövője. Felsőbíróságainkat a súlyos időkben is sikerült megerősíteni s eként nemes és fontos hivatása mellett be tudja tölteni kulturális misszióját is. Mert mi lehetne jobb bizonyítéka kulturális fölényünknek, amely fentmaradásunkat biztosítja a környező barbárokkal szemben, mint a változatlanul megőrzött igazság, amely naggyá teszi a nemzeteket. Nekünk is az a törekvésünk, hogy az igazság naggyá tegye a nemzetet.

Ezután méltatta az új bírák gazdag ismereteit és egyéni kiválóságait, és szerencsét kívánt nekik működésükhöz.

Az esküttettek nevében **Czébel Gusztáv** tanácselnök mondott köszönetet az üdvözlő szíves szavakért és biztosította a tábla elnökét, hogy fokozott lelkiismeretességgel fogják továbbra is szolgálni az igazságot és azt az irányt, amelyet ő inaugurált.

A mély hatást keltett beszédek után az előléptetésekről és áthelyezésekről történt jelentéstételt. Eszerint **Budaházy Zoltán**, **Várady Sándor**, **Récsey Sándor**, **Szabó József**, **Pavletich Béla**, **Szarukán Zoltán**, **Fekete Gedeon** és **Rácz Sándor** táblabírók kuriai bírói címmel lettek felruházva, **Vekerdi Pál**, **Lakner Géza** és **Gallé János** menekült táblabírók pedig véglegesen a debreceni kir. táblához helyeztetek át; **Oldh Lajos** dr. törvénytudományi bíró pedig elnöki titkárrá lett kinevezve.

Olchváry Zoltán táblaelnök hozzájuk intézett üdvözlő szavai után, melyekben különösen a menekült bírák hazafias hűségét emelte ki, a teljes tanácsulást véget ért s a tanácselnökök jöttek össze ülésre.

Felkelő napi parancsa

Felsőőr, 1921 október 27-én

Kuruc vágyakkal indult felkelő,

Napi parancsom így írom elő:

Rólunk, nélkülünk döntött Velence,

A labanc paktumba nem egyezem bele,

Kelj fel és dolgozz, ébredő magyar,

Fegyverbe szólít a lajtai avar!

Az osztrák ármány áldozatot kér,

Ha kell, patakban omoljon a vér,

Eb ura fakó! amíg áll Buda,

Ósi földünket nem adjuk oda,

Kelj fel és dolgozz ébredő magyar,

Fegyverbe szólít a lajtai avar!

Künn csak rothadó szalmán henteregsz,

Ha husodból a vér alig csörgedez,

Csak egy marad: a becsület utja!

Kelj fel és dolgozz ébredő magyar,

Fegyverbe szólít a lajtai avar!

Prónay, Tabi, Héjjas, Budaházy,

Ezek mellett kell most síkra szállani.

Rendületlenül az utolsó szálig,

Mig reménységünk valóra válik!

Kelj fel és dolgozz, ébredő magyar,

Fegyverbe szólít a lajtai avar!

Vigh Jenő

I. hadsereg, III. roham csoport.

Az anyakönyvvezető előtt

Bakfis lányok reménysége, öregedő, vén lányok elérhetetlen vágya a Széchenyi utcai anyakönyvvezető hivatal, ahol kipirult arcú, boldog reménységgel tévednek be a házasulandó párok, hogy rövid idő múlva rettegve gondoljanak arra a percre, mikor elrebegették az örökre kötelező igent.

Szombat délelőtt van. Hatalmas kocsitábor áll az anyakönyvvezető hivatal kapuja előtt. A lovak füle mellett színes fehér kendőt

MEGNYILT

AZ

APOLLO

Divatáruház

a Vármegyeházzal szemben,
Piac- és Miklósi-utca sarkán.

Dus választék férfi és női ruhaszövetekben, kötött kabát és paraturák, férfi és női fehérneműk a legeszebb kivitelben, flanellek, vásznak és zellerek nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

lobogtat a szél, legények, leányok, nyoszolyó-lányok nótáznak, haneuroznak. Egyik legény rekedt, borizú hangon énekl:

„Te menj jobbra, hűtlen babám, én meg megyek balra,
Sárba taposom a fényképedet, nem veszek el soha.”

Eppen az anyakönyvi hivatal előtt énekl ez keservesen, érzéssel.

Egy-egy legény oldalán ott a esikőbőrös kulacs. Leoldja, kézről-kézre jár, mindenki hörpint belőle, még pedig jókorát:

Számtalan járókelő jön, olyan izraelita kereskedő, vagy vigéc ábrázata van. Az egyik legény mellé ugrik, a kocsitra senderíti s mélyeséges megvetéssel, de elmondást nem tűrő hangon jelenti ki:

— Igyék kend az új pár egészségre!
A szegény kereskedő ijedten ugyan, de a kulacs fenekére néz.

Most egy új, ötperces házaspár jön ki a hivatalból. Tüzlők kísérlik a fiatal asszonyt, aki kipirultan, örömtől sugárzó arccal lép fel a kocsira. Jó véru, tüzlő ló van a kocsiba fogva, de illik is, hiszen tüzlő esküszik. A sarki rendőr nyugodtan, mozdulatlanul áll; látszik az arcán, hogy „röndnek muszáj lenni!”

Leesett a hó, lehet házasodni

Régi debreceni mondás, leesett az első hó, lehet házasodni, disznót ölni. Csakugyan, a földműves nép betartja a szokást. Szombat is van, — a paraszt nép akkor szokott házasodni, — nem esoda, ha zsufozásig van házasulandó párral az anyakönyvi hivatal előszobája. 15—20 pár áll szoroson egymás mellett, türelmetlenül várja, mikor juthat be az anyakönyvvezető elé.

Egy öreg néni meg is jegyzi.
— Sorban állnak már itt is, mint a eukor előtt!

Egy vén leány, — lehet hogy haragjában elhinti a bizalmatlanság magját.

— Ne siessenek úgy, szerelmes pár, mert ugys megbánják!

Soha ennyi házasulandó nem volt még, mint tegnap. **Dömötör Mihály** anyakönyvvezető alig győzi a munkát. Déli harangszóig 28 párt adott össze, leginkább földműves, falusi népet.

Egy családból három esküszik.

Két, apró, ujnői bakfislány furakodik, mindenáron be akarnak jutni.

— Talán maga is esküszik? — kérdezi a hajdu, aki az ajtót őrzi.

— Nem, a nővérem esküszik, — füllenti szemrebbenés nélkül a nagyobbik. Oda bent össze nevetnek, kifogtak a hajdun.

A teremben éppen egy érdekes házasságot kötnek.

A Mike-család harmas ünnepet ül. Hármán esküsznek a Mike családból. **Mike József** földműves **Geréb** Máriával, **Geréb** Mihály **Mike** Sárával, **Keregyártó** Lajos földműves **Mike** Juliánával. A Geréb család se nagyon marad el, tőlük kettő esküszik.

Egy óra felé ürül a terem. **Arnoczky József** anyakönyvvezető magyarázva mondja: — Ez így lesz tavaszig, ilyenkor legnagyobb a forgalom.

A kapu előtt most hajt el az utolsó lakodalmas kocsi. Dalolnak, énekelnek. Kivánsi szemek követik a vágató kocsit. Egy kislány nagyot sóhajt mellettem: — Ő szeretne ott lenni.

— A tudományos társaságok köszönete a városnak. Amint ismeretes, a város egyik közgyűlése a Magyar Tudományos Akadémiának, az Uránia Tudományos Társaságnak és az Iparművészeti Társulatnak több ezer koronás segílyt szavazott meg. A tudományos társaságok most külön-külön megleghangos levélben mondtak köszönetet a város nagylelkűségéért.

Olcsó

Olcsóbb

Legolcsóbb

a Hajdusági

FÉRFI és FIU ruhaüzlet áru

Piac-u. 67.

FÉRFI öltönyök már 1600 koronától.

FIU öltönyök már 1800 koronától.

Rövid FÉR! téli kabátok 1950 koronától.

GYERMEK téli kabátok 800 koronától.

Fekete és barna bőrkabátok 600 koronától

Előrekeny kiszolgálás.

Olcsó szabott árak.

NAPI HIBEK

Egy valódi demokráta

levelét hozta szerkesztőségünkbe a posta. A Debrecenben még mindig folyó kommunista monstropöröről szóló egyik referendánkban azt írtuk, hogy: „érdekes tanu volt Kis Roland, eredetileg pincér, majd nyiregyházi kormánybiztos, későbbi direktóriumi tag, akit jogerősen elítéltek, de később kegyelmet nyert. Kis kedvezően vallott a vádlottakra nézve.“ Sem többet, sem kevesebbet nem írtunk róla.

S most tiltakozó levelét küldött be hozzáunk s kérte, hogy igazítsuk helyre közleményünk valótlan állításait.

Önök, tisztelt olvasóink, bizonyára azt hiszik, hogy a Kisnek nevezett ur azt próbálja megcáfolni, hogy a forradalom alatt kormánybiztos volt, vagy azt, hogy később direktóriumi tag lett, esetleg azt, hogy jogerősen elítéltek s később kegyelmet nyert, vagy hogy kedvezően vallott a kommunistaság vádjával illetett terheltekre nézve.

Nem, tisztelt olvasók, a nagy demokrata mindezen állításoknak a cáfolását még csak meg sem kísérelte, de igenis tiltakozik azon feltevés ellen, hogy eredetileg pincér volt, s hosszasan felsorolja mindama jeles cselekedeteit, amiket diákkora óta elkövetett.

Magunk részéről soha sem tartottuk a pincér-foglalkozást megbélyegzőnek s így nem értjük azt a felhorkanó berzenkedést egy demokráttól, ez ellen a föltevés ellen. Szívesen eleget teszünk azonban az irányú kérdésnek s adjuk tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy K. R. ur sohasem volt pincér. Egyben kifejezzük, hogy csakugyan resteljük a dolgot, hogy idáig nem tudtuk nevezett ur pontos életrajzi adatait; sőt (már csak bevalljuk), azt se tudtuk, hogy a világon van, amely nagyfokú tudatlanságon az illető ur levelében nem is győz eléggé csodálkozni.

Követtünk el azonban egy még nagyobb sérelmet is a levélíró ellen, azt i. e., hogy bé nevé Kis-nek írtuk (egy s-sel). No, ezt már igazán beláthatja mindenki, hogy ilyen nagyfokú, sértő tapintatlanságot egy vérbeli demokráta, volt direktóriumi tag csakugyan nem hagyhat magán száradni.

Azt írja Kisnek nevezett Roland ur, hogy az ő nevé 2 (kettő) s-sel kell írni, így: Kiss, mert ő nem zsidó, mint azt mi sunyi módra el akarjuk hiteitni a nagyközönséggel, hanem ősrégi kávinista. Ezt jó lesz és illik is megjegyezni mindenkinek.

Reméljük, most már meg van elégedve velünk, tisztelt Kiss ur (vigyázzon a korrektor: kettő s-sel!)

— **Istentisztelet.** Az ág. h. ev. templomban (Miklós-u. 3) f. hó 13-án d. e. 10 órakor irredenta istentisztelet tartatik, melyet Jónás Anrás h. lelkes vezeg.

— **Tűzoltó kiképzés.** Hir szerint a belügyminiszteriumban törvény készül, mely szerint 16-tól 42 évig minden férfi tűzoltó-köteles. Csak a nyomorékok, rokkantak és sportegyesületek tagjai nem lesznek kötelezhetők tűzoltó szolgálatra. A tűzoltó-kötelesek a törvénytervezet szerint kétféle kiképzésben részesülnek: egyik rész a tűzoltásban, a másik rész pedig a mentésben. A gyakorlati kiképzésen felül szellemi oktatás is lesz, még pedig az általános műveltség megszerzése. Ebből a célból a tűzoltó- és mentő-egyesületek kebelében könyvtárak és dalárdák felállítása is tervbe van véve.

— **Az „Arany János-társaság“** f. hó 14-én, hétfőn délután 6 órakor a Nemzeti Hitelintézet helyiségében (Kossuth-u. 7.) közgyűlést tart.

— **Eljegyzések.** Szilágyi Imre—Katona Lujzával, Papp László—Csepregi Mártával, Pécsi László—Dioszegi Matilddal, Fekete Károly—Glattner Annával.

— **Szombathely Tisza-ünnep.** Szombathely város törvényhatósága november havában rendkívüli ülés keretében fog áldozni Tisza István emlékének. A nagy magyar halálának emlékülennepélye kapcsolatos lesz ezzel a közgyűléssel, melyre Szombathely város közönsége meghívta Debrecen város közönségét is.

— **Sakkverseny és szimultán.** Rendkívül érdekes esemény színhelye lesz ma délután 4 órától az Angol Királynő külön (sakk) terme. Balla Zoltán, a legkiválóbb magyar sakkmeister ugyanis egyidejűleg 30 ellenféllel játszik. A szimultánban mindenki részt vehet, ha sakkját magával viszi és 10 korona részvételi díjat lefizet. Holnap, hétfőn délután 4 órakor kezdődik a Debreceni Sakk-kör szép sikerének ígérkező háziversenye. Az első csoportban Balla Zoltán is részt vesz. Ellenfelei Dalmy Barna és Kulcsár Kálmán lesznek. Még ma és holnap délután 4 óráig a jelentkezőket elfogadják.

— **A hivatalvesztésre ítélt lemondott állásáról.** A közigazgatási bizottság fegyelmi választmányja Weisz Róza volt házipénztári h. ellenőrt engedély nélküli távolléte miatt hivatalvesztésre ítélte. Most Weisz Róza bejelentette, hogy a városháza viselt állásáról lemond. A lemondás a tanács elé kerül.

— **A nagy háború magyar hősei.** Tamássy Árpád ny. tábornagyról, Przemysl hősvédőjéről, elnöklete alatt vállalat alakult, mely „A nagy háború magyar hősei“ cím alatt a hadtörténelmi muzeum okmánytára és a beérkezett adatok alapján képekben és írásban örökíti meg a világháborúban résztvevő magyar hőseket az utókor számára. Ezt a magyar katonai éremeket feltüntető díszmunkát a belügyminiszter megküldte a városoknak is. A pompás könyv a polgármesteri szobában nyert elhelyezést.

— **Iskolás gyermekek étkeztetése a népkonyhán.** Debrecen város népjóléti hivatala felhívja azon tanköteles gyermekek szüleit vagy gyámját, akik a megnyitandó népkonyhán étkeztetésre tanköteles gyermekeket óhajtának beírni, hogy azon iskola vezetőjétől, ahova a gyermek iskolába jár, egy oly értelmű igazolványt kérjenek, amely a népkonyhára felvételre a jogosultságot megállapítja vagy ajánlja. Az így nyert igazolvánnyal összeírás végett jelentkezzenek a népjóléti hivatalnál (Miklós : 23) 1921 november hó 14-től 19-ig terjedő időben.

— **„Napsugár“ vagyontörvény 15-én, kedden délután 3 órakor kezdődik Piac-utca 10. I. alatt. A kiállított tárgyak hétfő reggeltől kezdve díjtalanul megtekinthetők.**

— **Városi nyugdíjasok vasuti kedvezménye.** Debrecen város polgármesterhelyettese felhívja mindazon városi nyugdíjas tisztviselőket, hivatalosokat, és véglegesített törvényhatósági utkaparókat, illetve azoknak özvegyeit, akik a kedvezményes áru vasuti jegy váltására jogosító igazolvány használatára jogosultsággal bírnak, hogy a kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványnak az 1922 évre leendő meghosszabbítása iránt a magyar államvasutak helybeli üzletvezető-ségéhez címzett kérvényeiket az igazolási záradék rávezetése végett hozza meg e hó folyamán terjeszték be. Ez alkalommal hozzak magukkal az igényjogosultak egy a saját személyükre, mint igényjogosult családtagjaikra vonatkozólag kiállított, eddig használt arcképes igazolványaikat is.

— **A magyar értelmiség gyakorlati pályákon.** Az egész világot alapjában megrendítő háború következtében az egzisztenciájuktól megfosztott magyar értelmiség százazrei kétségbeesetten tekintenek bele a még mindig nagyon bizonytalan jövőbe. A Magyar Értelmiség Orsz. Szövetkezete ennél fogva céljaul tűzte ki, hogy az értelmiségnek megmutatja a haladás útját. Ez az út a gazdasági, ipari és kereskedelmi tevékenység felé vezet. A szövetkezet tervbevette, hogy a legkisebb lakásban is kézi és villamos erőre berendezett gépzemű háziipar-telepeket állít fel. Ezenkívül gépzeművel felharmozott nagyban állítást, keleti szőnyeg- és vászonszövés, selyembatikolás, csipkeverés, gyékény- és kosárfonás megtanítását és bevezetését is tervbe vették. E célból a vidéken felnöttek részére ipari tanműhelyek lesznek felállítva, ahol a dolgozni akaró intelligencia az asztalos-, lakatos-, cipész- és szabóiparban megfelelő kiképzést fog nyerni. A tömegtermelést részben itthon, részben a Balkán államokban fogják értékesíteni, míg a keleti szőnyeg-, csipke- és batikolt selyemárut a nyugati államokban helyeznők el, ahol ezen tárgyak igen kapósak. A szövetkezet most megkeresést intézett Debrecen városához, melyben a várost részjegyek jegyzésére szólította fel, egyben támogatást kért. Nevezetesen a szövetkezet a korszakot alkotó ipar-telepekkel az egyes városokban olyan befektetéseket óhajtana végrehajtani, amilyen arányú részjeggyel az illető város támogatná. A szövetkezet kérelme a legközelebbi közgyűlés elé kerül.

— **Husfűstölés pontosan és kifogástalanul Zöldfa-utca 3. sz. alatt.**

— **A fűszerkiskereskedések zárórója.** A Fűszerkiskereskedők Egyesülete legutóbbi értekezletén fontos lépést tett előre a szociális haladás érdekében, amikor elhatározta, hogy a jövő évi április 1-ig reggel 7 órakor nyissanak, s este 7-kor zárjanak a fűszerkiskereskedők. A tulságosan korai nyitás és késői zárás fölöslegesen fáraszt főnököt, alkalmazottat egyaránt. A kereskedő álljon a közönség rendelkezésére megszabott időben, viszont a közönség ne akarja szükségletét időn túl beszerezni. Így a kiskereskedő is élhet családi és társadalmi életet. Elhatározta az értekezlet azt is, hogy a többi üzletet is felhívja a nyitás és zárás szabályozására, s a megfelelő lépések megtételére a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületét kéri fel.

— **Házasságkötések.** A tegnapi nap folyamán a következő házasságokat kötötték meg az anyakönyvi hivatalban: Egri Béla földműves—Harangi Erzsébettel, Bíró János városi tűzoltó—Dózsa Etelkával, Veres László lakatossegéd—Édes Annával, Hódosi Gyula földműves—Vékony Rózával, Katona János földműves—Márkus Erzsébettel, Elek József földműves—Szabó Rózával, Molnár Imre mozdonyvezető—Pap Gizellával, Kapirko Imre kovácssegéd—Tózer Etelkával, Simon István földműves—Szücs Erzsébettel, Kecskés Lajos földműves—Mezei Juliánával, Béres Gábor kocsis—Tóth Juliával, Szőke József földműves—Szabó Máriaival, Gombács József szobafestő—Társi Irénnel, Hatala József kocsifényező—Szücs Eszterrel, Kókics Kálmán fényomó—Püspök Juliánával, Adám János földműves—Vezényi Borbálával, Tóth István kőműves—Kemesei Rozáliával, Mike János földműves—Geréb Máriaival, Geréb Mihály földműves—Mike Sárával, Kerékgyártó Lajos földműves—Mike Juliánával.

— **A zeneiskolai tanárok óradíjai.** A zeneiskola tanári kara beadványt intézett a városhoz, melyben a pótoradójak felemelését kérték. A tegnap délután ülésező jog- és pénzügyi bizottság behatóan foglalkozott a kérelemmel és azt az előadó Dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnok javaslatára megadhatónak találta. Így a bizottság a zeneiskolai tanárok kérelmét pártolólág terjeszti a közgyűlés elé.

— **Az Iparos Kör megnyílik.** Az Iparos Kör, amely a Simonffy-utca 1. szám alatt van, ma, vasárnap újra megnyílik, minthogy a katonaság, amely eddig elfoglalva tartotta a helyiséget, kiürítette azt.

— **Orvosi, jogi, gazdasági könyvek leg-nagyobb választékban Harmathy könyvkereskedésében Fűvészkert-u. 14. Telefon 374.**

— **Kétszer törték be egy helyre.** Nagy Sándor és Szathmári József, debreceni lakosok, november 2-án, miután alaposan kimulatták magukat, elhatározták, hogy betörést követnek el. Az elhatározást tett követte. A két jómádár kiment a Köntöskertbe, ahol Bagi Ferencné Töhötöm-utca 9. számú lakását feltörték és kifosztották. Néhány nap mulva újra betörték Baginénál, ahonnet ismét több ezer korona értékű holmit raboltak el. Bagi Ferencné ekkor jelentést tett az esetről a rendőrségen. A rendőrség ez ügyben nyomozást indított. Székely Mihály detektív a tetteseket tegnap el is foáta és előállította a rendőrségen. Nagy Sándor és Szathmári beismerésben vannak, úgy hogy a rendőrség a mai nap folyamán átadja őket a kir. ügyészségnek.

— **Hadiözvegyek és árvák nyugdíjölöge.** Azon katonai hadiözvegyek és árvák részére, akiknek nyugdíj kiutalása már kéretett, de még nem utalványoztatott az előleg kifizetése a népjóléti hivatal pénztára (Miklós-u. 23) által 1921 november 14, 15, 16 napjain fog eszközöltetni. Figyelmeztetnek az érdekelteket, hogy csak azok kaphatnak előleget, akik a jelentkezés alkalmával igazolni tudják azt, hogy a férj, illetőleg családapa el-tűnt vagy elhalt. A leszerelés után járványos betegségben elhalt hatramaradottai előleget nem kaphatnak. Igazolással bemutatható fogságból irt levelezőlap, katonai vagy vöröskereszt egyleti igazoló levél, végül halotti bizonyítvány vagy más közhatalosi okmány.

— **A Patronage egyesület kérelme.** A patronage egyesület vezetősége beadványt intézett a városhoz, melyben segélyt kértek. A kérelemre vonatkozólag a jog- és pénzügyi bizottság tegnapi ülésén úgy határozott, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, miszerint a város az egyesület 1922. évi segélyezésére 1000 koronát szavazzon meg.

— **Eljegyzés.** Kurucz József budapesti kereskedő ma tartja eljegyzését özv. Tóth Kálmáné, szül. Szegedi Erzsébet urnével.

— **A népszerű főiskolai tanfolyam megnyitása.** Az a borzasztó hóvihár, amely az utcán való járást valóságos hősiessé tette, nem akadályozhatta meg Debrecen minden szépért és jóért lelkesedő közönségét abban, hogy nagy számban össze ne gyűljön a népszerű főiskolai tanfolyam első előadásaira. Dr. Teghze Gyula megnyitó szavai után dr. Tankó Béla magas szárnyalású előadásban varázsolta a hallgatók elé Dante korát és emberi mértékkel alig mérhető egyéniségét. Dr. R. Kiss István a Mohács utáni Magyarország képét hasonlította össze a világháború utáni Magyarország képével; magvas és szellemes előadásában izgatónan aktuálisnak, elevennek tűntek fel egy letűnt, de tanulságaiban élő kor eseményei és alakjai. A természet zsufolóság megölt közönség hálásan fogadta a szép előadásokat, amelyeknek folytatása 12-n 5, illetőleg 6 órakor volt. Ma, vasárnap dr. Varga Zsigmond a magyar műveltség ősi elemeit ismerteti a legújabb kutatások alapján. Kedden dr. Erdélyi Pál orvos kezdi meg a fájdalom érzéséről szóló előadását. 20-án délelőtt dr. Hankiss János a színházlátogató közönség örök problémájáról ad elő Színház és erkölcs címen.

— **Hadirokkantak, hadiösvények** részére a szövetség f. hó 14-ai (hétfői) kezdve naponta 9-12 óráig d. e. rőzséfára utalványt ad ki. Egy család legfeljebb 5 mázsáig kaphat rőzsét. A rőzse beköve a város epreskerti raktárában lesz átadva. Az utalványok a szövetség irodájában (Szt. Anna-u. 12. alatti) váltandók ki. Az ár mázsánként 100 K körül lesz. A kiváltott utalványra a rőzsét 24 órán belül el kell szállítani. — **Hadród.**

— **A közeztvám alóli mentesség.** A városi tanács felhívja mindazon állatok, fogatok, járóművek vezetőit és hajtóit, akik a közeztvám engedélykirat szerint a vámsorompóknál bérmentességet élveznek, hogy a vámentességet bizonyító hivatalos igazolványt a városi előjárásigál haladéktalanul szerezzék be, mert ellenkező esetben kötelesek minden alkalommal a közeztvámot megfizetni.

Anatole France azt tervezi, hogy azt a hatalmas pénzösszeget, amelyet a Nobel irodalmi díj fejében kapni fog, az éhező oroszoknak adományozza. Anatole France tudvalevőleg a kommunista párt tagja.

— **John Mac. Whirter,** a Cunard Line kontinentális igazgatója Budapestre érkezett a társaság itteni irodájának megtekintésére. Ez alkalommal átadta az irodavezetőségnek az angol király elismerő okirata másolatát, amelyet a Cunard Line nyolcvan éves fennállásának jubileuma alkalmából intézett a társasághoz s amelyben köszönetét fejezte ki a hajósvállalat működése fölött, megállapítván, hogy fennállása alatt — a háború előtt és után — soha egyetlen emberéletben, vagy postaszállítmányban nem esett kár a Cunard Line hajóin.

— **Mozéggazdák figyelmébe.** A látóképesárdánál üzembe helyezett darálómalom vámdarálást bármily mennyiségben elfogad hétfőn, kedden, pénteken és szombaton.

— **Az ipari vállalatok szén szükségletének biztosítása.** A Grosz. elnöksége egy megkeresést intézett Debrecen városához, melyben azt tudatja a várossal, hogy a szénellátás terén olyan kedvező helyzetbe jutott, hogy debreceni kisipari vállalatoknak szén szükségletét részben fedezni tudná. A megkeresésre a város közelesen értesíteni fogja a Grosz. elnökségét, miszerint a segítségre reflektál a világitási vállalat, meg a város és nyomdávállalata.

— **Torlódás előtt** már most tanácsos a karácsonyi ajándékok szánt fényképnagyításokat, festményeket és mindennemű fényképeket megrendelni az „Adria” fényképteremben Szent Anna-u. 5. Igazolvány és index képek kívánatra 24 óra alatt készülnek.

— **Szenzációs nyereségek.** Egy millió, két millió, sőt három millió koronát is nyer, két az új magy. kir. osztálysorsjátékon. Hivatalos árak: egész 96—, fél 48—, negyed 24— kor. Megrendeléseket pontosan teljesít november 17-ig és az új játéktér, valamint a megrendelt sorsjegyet azonnal megküldi a Bank részv. társ. Budapest Andrássy-ut. 60 a népszerű bankház, mely 20 év alatt sok milliót fizetett ki. Megrendelés levelezőlapon is eszközölhető.

— **Ügyvédi hír.** Benkő Lajos nyug. kir. törvényszéki bíró ügyvédi irodáját Debrecen, Rákóczi-u. 42. sz. a. megnyitotta. Társult dr. Harsányi Miklós ügyvéddel.

— **Ifj. Schaff János táncintézetében,** a Royalban a gazdálkodó ifjak tanfolyama már megkezdődött. Beiratások még eszközölhetők.

— **Nagy táncestély** ma, vasárnap a Royalban 7 órai kezdettel. Belépődíj 11 kor. és a vigalmi adó.

Művészet

— **Dr. Bessenyei Fábry Irma** f. hó 24-iki koncertjének, mely a Városi Zeneiskola dísztermében lesz, a műsora a következő: 1. *Beethoven*: Lavonta apassionata (f. moll.) 2. *Brahms*: Intermezzo cis moll és Scherzo es moll. 3. *Mozart*: Sonata A dur. 4. *Liszt*: Polonaise E dur. Mindenik száma a fényes programnak, a zeneirodalomnak és az illető halhatatlan szerzőknek a legnevezetesebb termékei közé tartozik, amiket most alkalmunk lesz nagy tehetségű és képzettségű zongoraművésznőnkől hallani. Jegyek csak Csáthy könyvkereskedésben válthatók.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

12-én Szombaton »Magdolna« C) bérlet.
13-án, Vasárnap d. u. »Kis kadét«.
13-án, Vasárnap este »Magdolna«.
14-én, Hétfőn »Bob herceg« A) bérlet.
15-én, Kedden »Legénykerés« B) bérlet.

A Színház és Mozi, Halasi Andor kitűnően szerkesztett hetilapjának legújabb száma ismét gazdag, élénk, változatos tartalommal jelent meg. A tárca Arany János debreceni színész-korából közöl érdekes intimításokat. Elmés interjú találunk a lapban Csapó Máriával, beszámolt a „Bob herceg”-ről és a „Legénykerés”-ről. Azonkívül színházi híreket és a kulisszák köze bevilágító „Elárulhatjuk” rovatot s egy csumó ötletes, tarka apróságot. A „Színház és Mozi” közli az egész hét szinlapját, az összes mozik heti műsorával. A rendkívül formás, izléses külső a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájának érdeme.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Vasárnap d. u. mérsékelt helyárrakkal A kis kadét kerül színpadra Nádossyval a címszerepben. — Este Magdolna megy Halassy Mariska, Rubinyi és Heltay felléptével.

Hétfőn A bérletben Bob herceg kerül színpadra.

Nobody! — **Nirvána!** E két szótól visszhangzik az egész város! mert ma vasárnap a „Nobody” 6 és 7-ik kalandja: „Egy milliárd hamispénz” és „Madame Lanair” szenzációs kalandjai és a „Nirvána” IV. része „Az égő város” van műsoron az Urániában d. u. 3, 5, 7 és 9-től! Rendes helyárrak! Utalvány nem érvényes. Hétfőn ez a remek műsor utoljára látható! Kedden a Nirvána V. része és Nobody 8-ik kalandja képezik az új műsort.

Jegyezze fel magának a dátumot! nov. 19 szombaton! A „Piros bugyellár” a jelenlegi legszebb népszínmű szkecsének a bemutatója az Urániában! és biztosítson jegyet magának! Jegyeldvétel már folyamatban van!
Jön! „A fenevadak királynője” Lillian Walkerrel a főszerepben! Amerikai film újdonság!

„Meteor” mozgóban Sosano, Gyermekrablás a „Buffalo” cirkuszban és a „Meztársas leány.”

A Modern Kabaré új műsora ma kerül bemutatásra a Petőfi-tér 9. sz. alatt. Az újonnan szerződött művészek közül fellépnek Zoli, a budapesti cirkusz nagy népszerűségű tánc- és énekművésze, az asszonyok és lányok kedvence, Nadies Natália, a gyönyörű hangú népdalénekesnő, Bodrogi Józka, a kiváló kabaré humorista és Vigh Boriska, az elsőrangú kabaré diva. — Szerdán este kezd meg vendégszereplését Vágó Géza, a kiváló fővárosi színművész és humoreszkíró. Előadás kezdete este 8 órakor, pénztáryitás 7 órakor. Jegyek (40 korona) előre telefonon is megrendelhetők. (9-76)

SPORT

Footballbírók előléptetése. Mint értesülünk, a Bírók testületének debreceni alosztálya több kerületi bírót terjesztett fel előléptetésre. Az előléptetésre felterjesztett bírók névsora a következő:

III. foku bíró lesz Kondor Aladár, II. foku: Zempléni Gusztáv, Balogh Imre, Káldy Zsigmond, Bródy Barna, Weinreb Deasó eddigi I. foku bírók. I. foku bírók: Szegedy Gyula, Pauló István, Vadkerty Endre, Földes Miklós, Szabó Kálmán eddigi gyakorló bírók. Gyakorló bírók lesznek: Tamássy László és Földes Miklós eddigi ifjúsági bírók.

Vasárnap nem lesz footballmérkőzés. Hosszú idő múltán ez lesz az első vasárnap, amikor nem lesz footballmérkőzés. A havi, esős időjárás következtében a pályák víz alatt állnak, úgy hogy mérkőzést nem lehet tartani.

Az országos testnevelési tanács elnöke Debrecenben. Az országos testnevelési tanács elnöke ma, vasárnap délután 2 órakor Debrecenbe érkezik s a Kereskedelmi Csarnokban megtekinti a DKASE és DVSC ifjúsági csapatait. A DVSC és DKASE ifjúsági játékosok a végből vasárnap délután 2 órakor teljes számban jelennek meg a Kereskedelmi Csarnok tornatermében.

Törvénykezés

Ludwig tábornok kihallgatása a monstre pörben

A monstre kommunista bünper főtárgyalásának tizenhatodik napján zsutolásig megtelt a katonai törvényszék tárgyaló terme. A nagy érdeklődés Luwig tábornok, miskolci körletparancsnoknak szót, akit tanúnak hallgattak ki a monstre bünperben. A vádlottak terhére van írva tudniillik az is, hogy Ludwig tábornokot a forradalom alatt eltávolították a hadsereg kötelékéből.

Ludwig tábornok kihallgatása két óra hosszat tartott. Részletesen ismertette a nyíregyházi események lefolyását, különösen a forradalmi idők alatt. A vádlottakra látszólag terhelő vallomást tett, bár dr. Pórszsz Károly védő és védőtársai, ugyszintén megelőzőleg a tárgyalásvezető és Brachtel ügyész kérdéseire sok olyan kijelentést tett, ami a vádlottakra nézve kedvező.

Kihallgatta a bíróság még Schrantz Ernő alezredest, Keserü István őrnagyot, Huberländer főhadnagyot, aki Gál tiszthelyettesről tett jelentéktelen vallomást.

Schantz és Keserü a bünper egyes epizódokról eseményeiről vallottak.

A főtárgyalást hétfőn folytatják, amikor több érdekes tanút hallgatnak ki.

Kalappgyár
SZELLÉS KÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan
Piac-u. 63. sz.
Pontosan készíttetnek

APRÓ HIRDETESEK.

Orvosi
alig használt műszerek, szekrények, vizsgálóasztal eladó Egyháztér 12.

Forgács István
Művészi
Bádogos-u.

Rikrancok
felvetetnek fix fizetés
sel és jutálékkal
a kiadóhivatalunkban

Diszes
villanyluszterek, varrógép, irodaszék, linoleum eladó Egyháztér 12.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Sathányi-utca 22.
Telefon 1365.

HASZNALT
de jó 37-es, 39-es cipők, katonai köpeny eladó József kir. herceg utca 27. kapu alatt.

Az istállótrágyáról

November 6-i, mult vasárnapi számunkban kezdtük meg a többteremes szempontjából annyira fontos helyes istállótrágya-kezelés ismeretét. Kiemeltük annak fontosságát, hogy a trágyatelepül szolgáló hely olyan legyen, hogy oda más helyről víz ne folyhasson, sem pedig a trágya leve el ne futhasson, de a terület mégis a két hosszabb oldala felé lejtjen; hangsúlyoztuk a trágya egyenletes keverésének és annak szükségességét, hogy a trágya közül a levegőt a lehetőségig jól kiszorítsuk.

Fontos még azt is tudnunk, hogy a szalma, — mint olyan — nem szolgálhat a növények táplálékául, sőt azon nyersen és szárazon a földbe kerülve, ott a gazda érdekeivel éppen ellenkező módon működik közre. Hanem, hogy a kívánatos legmegfelelőbb hatását a földben kifejthesse, a szalmának bizonyos fokig való elkorhadása szükséges. Ez a kívánatos állapot, akkor következik be, mikor a szalma a trágyában már könnyen szakad, de annak rostjai még felismerhetők, vagyis, amikor a trágyát „félíg érettnak, rendesnek”, vagy „normálisnak” mondjuk. De, hogy a telepen fekvő trágyában a szalma ennyire elkorhadhasson, ahhoz a trágyának bizonyos fokú nedves állapota szükséges. Az alom az istállóban ezt a nedvességet a szilárd és a hig ürüléktől nyeri. Miért is csak a kellő mértékig átmedvesedett trágyarészeket vigyünk a telepre ki, a száraz részeket ellenben hagyjuk vissza. Ha pedig aránylag túlságosan sok az almozni valónk, akkor inkább annak egy részét az istállón kívül közönséges tiszta vízzel megnedvesítve vigyük a telepre, ahol ezt az istállóból kikerült trágyával alaposan összekeverten helyezzük el. Azonban a telepen ekként kezelt trágya is, a nap és a szél behatása alatt és az erjedési meleg következtében a szélein és a legfelső rétegében kiszárad, miáltal abba levegő is jutván, a korhadási folyamat nemcsak megakad, de ez a nem kívánatos állapot nitrogénvesztést is okoz.

Ennek lehető elkerülésére — az eddigi általános szokástól eltérően — a telepen a trágyát szarvalás nélkül rakjuk fel, tehát nem „szarvast” építünk, hanem annak két oldalát olyan, a rakomány tengelyvonala felé hajló eséssel rakjuk fel, hogy azon a porhanyó föld megállhasson és arról le ne csusszék. A két végső falának pedig olyan esést adunk, hogy azon a trágyát ide hordó járművek, szekerek és mezei vasuti kocsik, könnyen fel és le járhasanak. Ezenkívül még a telep tengelyvonala felett a rakomány, gerincmódra magasabban áll. Az ilyen módon épült trágyatelepen azután a tipró jószágok taposása, annak minden pontján érvényesülhet és az abban lévő felesleges nedvesség nemcsak le, de a falak felé is szivárognán, a falakat állandóan nyirkosan tartja. Ezzel tehát a kívánt célt nemcsak elérjük, de azt nagyon is olcsón szolgáljuk, s ezt a járás-kefésük közben való tiprásuk révén a trágyát a telepre fuvarozó igák is támogatnak. Ha mindazonáltal a rakomány legfelső, vagy legkülső rétege mégis kiszáradna, nem marad más hátra, mint annak mérsékelt megnedvesítése. Elegendő alom használata mellett azonban a trágya alól nem igen fog le kiszivárogni és ezt a lehetőségig meg is kell akadályoznunk. Mert ekkor a lé a levegővel érintkezik és nitrogéntartalmában nagy veszteséget szenved. Kiadósabb és tartós esőzésnél azonban ez mégis megesik, amikor igekezzünk a lé fel-fogására szolgáló s a barázdákban, árkokban és a gödrökben elhelyezett léfelszívó anyagot minél előbb és közvetlenül taposztatás előtt a telepre hányni és ott ezt a trágyával jól összekeverten azonnal megtipratni, hogy ne lehessen az hosszabb időn át a levegő bontó hatásának kitéve. Természetes, ha ilyen lével rendelkezünk, illet használunk a telep kiszáradt rétegeink mérsékelt megnedvesítésére is; vagy ha erre ez szükséges nem volna, a levét vízzel felhígítva közvetlenül trágyázásra is felhasználhatjuk. Hogy a barázdákban és gödrökben felhasznált felszívó anyagokat nyomban pótolni kell, azt talán mondani is felesleges. Trágyalé hiányában pedig a kiszáradt trágyarétegek megnedvesítésére tiszta vizet használjunk.

Ennyiből áll az az „ördögös praktika”, amelynek révén minden különösebb költség és

fáradtság nélkül nemcsak sok, de valóban sokat is érő, tartalmas trágyára tehetünk szert. De a világot sem mondom, hogy a leiratokkal a trágya értékes anyagának megmentésére már mindent megtettünk. Sőt beismerem, hogy ez eljárás a tökéletesnek a megközelítésétől is nagyon messze jár. Azonban annyit mégis állíthatok róla, hogy az annak a közönynek sivar tapasztalatait, amellyel ezt a kérdést eddig kezeltük, eredményeiben jóval felül mulja. És egyszerűségénél, olcsóságánál, valamint a mindenki által és mindenkor való könnyű hozzáférhetőségénél fogva ez az eljárás alkalmas arra, hogy most majd a járási gazdasági felügyelőségek és a gazdasági kamarák felállításával minden gazda részére kötelezővé is tétessék.

Váradi Szabó János,
nyug. tisztviselő, főtiszt.

KELETMAGYARORSZÁGI BAROMFI- ÉS GALAMB TENYÉSZTŐK EGYESÜLETE

Iránypontok kezdő galambtenyésztők részére

Annak tudatában, hogy a kezdő tenyésztőknek mily sok nehézségek — mondhatni elkévdtelenítő kellemetlenségekkel kell megküzdeni, míg alig számbavehető eredményt is produkálhatnak, szőnyegen fekvő cikkekünkben néhány iránypontot állítottam össze, amit kezdő tenyésztőink nemcsak megszívlelhetnek, hanem nyugodt lelkiismerettel követhetnek is.

Ez iránypontokat a következő sorrendben veszem tárgyalás alá:

1. A galambház.
2. A tenyésztésre szánt faj megválasztása.
3. A beszoktatás és párosítás.
4. Etetés.
5. A galambok kora és neme.

1. A galambház.

Egy új tenyészde beállításánál legfontosabb kellék a jó galambház. Kérdés tehát, hogy milyen legyen az a hajlék, mely kedvenceinknek lakóhelyül szolgál? Erre a felelet igen egyszerű: legyen az száraz, világos, a léghezamától, nagy melegtől és hidegtől mentesített helyiség. Felhasználható e célra a ház padlása, vagy a földön egyenesen erre a célra készített házikó.

Hogy a kettő közül melyik az előnyösebb, az mindig a tenyésztett fajoktól függ. Disz és nehéz galambok (angol és magyar golyvások, parókások, pávások, rómaiak, máltaiak stb.) inkább fogják kedvelni a földön épített galambházat, mint a magasan fekvő tető alatti padlásokat, a különböző bukó és röp galambok feltétlenül a magasan fekvő tető alatti helyiségnek adnak előnyt. Ez különben magától értetődik, mivel az előbbieknél mind nehéz röptű galambok s mint ilyenek, különösen a vedlési idő tartama alatt magasan repülni nemcsak nem szeretnek, de nem is tudnak, míg az utóbbiak, melyeknek már eredetüknél fogva vérükbe van oltva a repülési vágy, csak akkor érzik magukat igazán elemükben, ha a levegő hullámaikat hasítva, minél magasabba emelkedhetnek, hogy ott röp művészetüket kellően gyakorolhassák, ezeknek, — bár tájékozódó képességük sokkal jobban ki van fejlődve, mint a disz és nehéz galamboké — mégis sokkal könnyebb a több órán át tartó repülés után otthonukat feltalálni, ha az egy magasabb ház tetőzete alatt fekszik, mint egy eldugott kerti házikóba.

Egyik legfontosabb további kérdés, hogy milyen magasságon legyen a galambház? Ez attól függ, hogy milyen fajokat és ezekből hány párt óhajt az illető tenyészteni, önként értetődik, hogy nagyobb galambok részére tágasabb helyiség szükséges, mint kisebb fajok számára. Általában a tapasztalatok azt mutatják, hogy legjobb az a galambház, amelynek köbtüreléből minden benne tartózkodó galambpárra egy köbméter levegő ür jut, tehát egy 3 méter hosszú, 2 méter széles és 2 méter magas helyiség, melynek köbüre 12 köbméter tesz ki, 12 pár galamb részére elegendő.

Ezzel nem azt mondom, hogy az általam vázolt helyiségben csak 12 pár galamb fér el, mert elfér abban egész bátran 24 pár is, ez esetben azonban a tenyésztési eredmények annyira csökkennek, hogy a 24 pártól egy tenyészidő alatt nem kapunk annyi szaporulatot, mintha csak 12 párt tenyésztettünk volna, ez pedig különösen most, midőn az eleségért horribilis árakat fizetünk, a tenyésztőnek nagyon is zsebbe vágó kérés.

A galambház 2 méternél sohasem legyen magasabb, ebben az ember már kényelmesen mozoghat s ha egyik, vagy másik állatját meg akarja fogni, azt sokkal könnyebben kézhez keritheti, mint egy 3-4 méter magas helyiségben, ahol csak nagyobb, fárasztó és a galambokat vadító hajsza után sikerül azt elfogni.

A galambházat vagy egy nagyobb 40 cm. magas és 50 cm. hosszú, vagy több kisebb röp nyílással látjuk el. Ily röpnyílások azért célszerűek, mert egyik-másik galambnak meg van az a rossz szokása, hogy a röpnyílást a maga számára teljesen kisajátítja és ha az kicsiny, azon galamb-társait egyáltalában nem engedni közlekedni; ha azonban a nyílás nagyobb, akkor a galambok azon, a mindig őrt álló veszekedő hajlamu társuk mellett könnyen ki- vagy besurranhatnak, ha pedig több kisebb röpnyílás van alkalmazva, akkor is, ha az egyiken nem, a másikon vagy harmadikon könnyen közlekedhetnek.

A röpnyílások, ha csak lehetséges, a galambháznak mindig keletre, vagy délkeletre néző oldalán legyenek elhelyezve, hogy a galambok a reggeli napfényben — mit különösen szeretnek — kedvük szerint sütkezheszenek.

Vége hátra van még a galambház belső berendezése. Erre vonatkozólag legcélszerűbb annak a röpnyílással szemben levő oldalán egy stellázi szerű berendezést létesíteni, melynek egyes elkülönített osztályai egymás felébe vannak elhelyezve, az egyes osztályok nagysága kisebb fajok részére legalább 30 cm. széles, 30 cm. magas és 30 cm. mély legyen, nagyobb galambnál ezen méretek még 10-10 centiméterrel megtoldandók. Helyesen cselekszünk, ha egy galambpár részére nem egy, hanem két ilyen osztályt bocsátunk rendelkezésre, mert gyakran megtörténik, hogy a fiatalok még nem hagyták el a fészket, midőn anyjuk újra költéshez készülve, fészket keres s azon esetben, hogy ha két osztály van a pár rendelkezésére, azt könnyen fel is találja s újra költéshez foghat.

Az egyes osztályokat mindig célszerű fészkekkel ellátni, e fészkek készülhetnek deszkából, gipszből vagy felhasználhatunk e célra kisebb gyékény vagy vessző kosarakat is, amelyekbe fészkeljenek, rövidre vágott szalmát vagy szénát teszünk, ha a galambfiak kikelték, a fészkeiket legalább is hetenként egyszer ki kell cserélni, mert különben ugy a fiatalok, mint az öregek, az ürülék által bepiszkítottak; de eltekintve ettől, mivel a tisztálaltan fészkek a különböző élszűcsieknek és számos betegség csirainak melegágyai és terjesztői, — e tekintetben minden tenyésztőtől a leg gondosabb és legnagyobb tisztaság követhető meg.

(Folytatjuk.)

Halálozás. Súlyos veszteség érte egyesületünket, mennyiben egyik régi s a baromfi, galamb és nyul tenyésztés terén figyelemre méltó eredményeket elért barátunk és egyesületünk lelkes tagja, **Militszky István** máv. hivatalnok, rövid szenvedés után f. hó 6-án elköltözött az élők sorából. Utolsó ujan egyesületünk több tagja elkísérte megboldogult barátunkat, emlékét kegyelettel őrizzük meg.

— **Választmányi ülés.** Egyesületünk választmánya f. hó 5-én tartotta meg rendes ülését. Legfontosabb tárgya a kiállítás előkészítése volt. Általánosságban folytatott tárgyalás után a kiállítás rendezésének részleteiben való megvalósítására szűkebb körű bizottság küldetett ki. Ezzel kapcsolatosan elhatározta a választmány, hogy a legközelebbi kiállítás utáni kiállításokon már csak a tenyésztő zárt lábgyűrűjével ellátott állatokat fogja díjazásban részesíteni s hasonló határozathozatal iránt pedig a budapesti társegyesületeket megkeresi.

Kézenlívás, reverenda, láncok és liberia

posztókstruxok

nagy választékban, különlegességgel

Bielitai „Zipser” posztók lerakata

Ekker József
posztónagykereskedő

Budapest, VI., Anker-köz 1. sz.
Telefon: 39-71.

Nagy répapuzó, kis répavágó, járgány, rapid daráló, nagy szecs kavágó jutányosan eladó

Megtekinthető:

MAJERCSÁK

Kossuth Lajos-utca 31. sz. Nyilataltalop.

307-1921. v. h. sz.

Arverési hirdmény

1921. évi november 15-én, délután 3 órakor Debrecenben Péterfia-utca 44. sz. házában elárveresek 3000 koronára becsült 1 darab varrógépet.

TIHANYI VILMOS
kir. bir. v. h. j. t.

ÓCSKA

vasat, rozot és mindenféle fémet legújabb árakért vesszük. Kovácsoknak háználhatat beszerelők. Nagyobb tételű eladók.

STEINER, Eötvös-u. 110.

MEGNYILT

Árpád. Illatszertár

háztartási anyagáru kereskedés, ahol mindenféle illatszert, pipereáru, fertőtlenítő szerek, vegyszertai cikkek és még sok mindenféle háztartásnál szükséges anyagáru a legjutányosabb árban kaphatók. Kérjük a mélyen tisztelt közönséget ületünkbe befáradni és szükségletüket nálunk beszerezni sziveskedjenek.

Gyors és pontos kiszolgálás!

„ÁRPÁD” illatszertár

háztartási anyagáru kereskedés

Olcso árak! Árpád-tér 14.

Tanulóleány

azonnal felvétetik lapunk nyomdájában Piac-u. 50.

Kőváry és Altmann

szücs mesterek

Debrecen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szücs munkákat szak-szerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan osskőröl.

ÁTADÓ

a 22 év óta fennálló Nagy Lajos ügy-műkségi, gépiró, másoló, sokszorosító vállalat debreceni irodája, teljes irodai berendezéssel, reklám klisékkel (rajzokkal) cégtudóllási joggal, telefontal. Értekezhetni lehet, vagy a debreceni irodában: Veres-utca 9. szám alatt vagy pedig a fővárosi irodában, Budapesti, VIII. Karpfenstein-utca 26. szám.

A tőzsde

Magyar korona: 45.

Magánforgalom

A magánforgalom vonatkozó és meglehetősen kedvetlen volt. — Előnk forgalom volt dollárban és osztrák koronában. Al-talában a vevők igen tartózkodók a valutapiacra. A kínálat van tulsulyban. Az értékpapírpiacon forgalom alig volt. Árak inkább névlegesek Dollár 1045-70, márka 458-65, lei 700-600, szokol 1120-25, Napoleon 3900-850, lengyel márka 25-28 dinár 1290-810, osztrák korona 20, ezres 20, 10 ezres 17-18.

Értékpapírok: O. fa 1450 árú, Lichtig 950-90, Rima 32.0-3225, Államvasút 4000-50, Egy fa 695-80, Kletild 4600, Déli vasút 1600-580, Bosnyák agrár 1200, Kőanti 1300, Baróti szesz 1424, Pallas 8400, Atheneum 4600-625.

Estűst korona 42, forint 112.

Déli magánforgalom

Dollár 1070, lei 695, dinár 1800, márka 465, szokol 1110, bécsi 17-18, osztrák korona 18, lengyel márka 27, Napoleon 3860, Berlin 497 és 161, Prága 1180, Milano 4460, London 4300, Zágráb 840 pénz Bukarest 685, Newyork 1105, Zürich 208, Páris 81-82.

Zürichi szarótszde Berlin 185, Holland 184-50, Newyork 629, London 2085, Páris 3820, Milano 3165, Prága 560, Budapest 45, Zágráb 170, Bukarest 840, Varso 15, Bécs 0-18, Osztrák bélyegűst —.

Terménytőzsde.

A terménytőzsde irányaata ma igen szilárd volt. Árak tovább emelkedtek. Nagyobb forgalom nem tudott kialakulni a gyenge kínálat folytán. Kenyermagvakban az összes felajánlott tetteleket megvásárolták. Előnk keresetek a sabot. A liszt és őrlemények piacának irányaata szilárd. 0-ás lisztért 48 koronát is kérnek

Hivatalos árak: Buza tiszavideki 2725-2775, fehérmegyei 2725-2765, pestmegyei 2725-2765, rozs 1900-950, takarmány árpa 1850-1890, sűrűárpa 1950-975, zab 1735-1785, tengeri 2150-200.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelődrágábbban vesszük

Simon György DEBRECENI
Kossuth-u. 11.

kéles 1750-850, repce 21-23, Korpa 1170-200.

Előfordult kötése: Buza 3 vagon budapesti paritással 2775, rozs 2 vagon budapesti paritással 1940, egy vagon budapesti paritással 1920, egy vagon budapesti paritással 1976, egy vagon ab állomás 1950, takarmány árpa egy vagon 2000 ab állomás egy vagon 1985 budapesti paritással.

Terményjelentés

A buza és rozs ára tovább emelkedik. A malomkattell ma is vevőkent szerepelt a piacon. A buzáért 2675-2680-ig fizettek ab tiszai vidéki állomás. Liszt 0-ás promt I árú vidéki állomásról 43, budapesti korpa promt 1800, szák nélkül 1200 koronát kérnek érte. Egy nagyobb tétel korpát decemberi szállításra szák nélkül 1100 koronáért jegyestek. Rosz 1875-1900, zabban a kínálat minimális volt 1700, jó takarmány árpa ab állomás 1350-900, néhány vagonnal kötöttek ab Budapest 1950 koronáért. Burgonya 600-620, I széna 600, szalma 300, dió 72, mák 85-90, — lenese minőség szerint 25-30. Az irányzat szilárd.

Borjelentés

Uj borokat kis tettelekben kötnek. — Kanizsai vidéki fehér és fakó bor 2500, csepelszigeti 2300-2600, pestmegyei homoki bor 2500-800, bacsikai 2700, gyöngyösi fehér és otheli 3000, Mórán a bort körülbelül 4 ezer koronával kötik. Uradalmi tetteleket 3 ezerért kötik minőség szerint. Hegyaljai bor 4 ezer 4 ezer nyolc száz. — Árak seprővel hordó nélküli érteendők.

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

legrégibben fennálló temetkezési vállalat oltsmert legelőssőbb árairól és lelkiismeretes kiszolgálásáról. Köszölköztettek és monokültöknök nagy árengedmény.

Üzlet: Kossuth-u. 2. (Varosháza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.

Nagy Lajos Országos Adásvételi Iroda Alapított 1900-ban.

Irodák: Debrecen, Veres-u. 9. Budapest, VIII. Karpfenstein-u. 26.

ELADÁS VÉGETT FÖLVÉTELEK:

Házak!
Üzletek!
Gyárak!
Malmok!

Lakások
Butorozott szobák és bérletek közvetítése!

Jelzálogkölcsonök megszerzése!

Budapesti megbizások fölvétele!

Fehértői temetkezési intézete

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM (Saját ház.)

Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91

Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.

:: Exhumál és hullaszállítást vállal! ::

Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Kálszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek

„Radikál” patkányirtó szerstb.

Telefon 14-80. legelőssőbban szerkesztették be

Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz. Telefon 14-80

1807-921. kb.

Felhívás.

Ismeretlen helyen tartózkodó terffy József debreceni II. sz. dasági népiskolai igazgatót ezennel felhívjuk, hogy Debrecen sz. város közigazgatási bizottsága az 1920. évi július hó 5-én 675-920. kb. sz. alatt ellene rendelt fegyelmi vizsgálat letárgyhatása végett jelen felhívás meglenésétől számított egy hónap bizottságunk előtt jelenjék meg. Amennyiben e felhívásnak eleget nem tesz, állását végleg elhagy-nak fog tekintetni.

Debrecen, 1921 október 27.

MISKOLCZ
főispán

Cséplőgép lokomobil javítását

és mindenféle más gép és gézművi munkát

javítását

szavatosság mellett, határidőre vállaljuk. — Javítsassa meg gépét a munkálat előtt hogy idejében használhassa azokat!

Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár R.-T., Debrecen.
Telefon: 7-81. Szégyenyim: Gépgyár

Gazdasági VAS ÁRUH, teherté-
herőháló és
lemezsdőnyök
beszereskedők.

TELEFON:
6-20

Bakos István Pat. hordóár vltg
szabalom egyedű-
van-kereskedésben. sítáa.

SZÉN

szobafűtésre alkalmas

mázsánként telepen

195 Kor.

házhoz szállítva

210 Kor.

kapható a

Debreceni Fairpar R. T.-nál

Telefon 156.

A Magyarországi Zsidóságrol

A magyarországi zsidók statisztikája elmű nagyorokk 0-0 és aktuális má 0-0

rtá: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

NAGYENYEDI

Kovács Arcz-kenöcs

ÉS BORAX SZAPPAN

valódi bőkebelli minőségben ismét kapható mindenütt.

Vidéki postai szétküldés naponta!

Főraktár
Budapest, VIII., Bozerédi-utca 3. sz. alatt.